

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

SOURDE.—Bunul păstor și oala rătăcită (Vezi explicația în text)

Pe stânca nemuririi

O sută de ani se împlinesc de când nemuritorul Byron nu mai este între muritori. E greu de prins, în câteva linii, personalitatea profundă a acestui geniu încărcat de gânduri. El aparține eroilor, pe cari arhitectul lumilor, îi trimite arareori pe lume, ca să-i înnalte destinul și să-i destăine adevărul.

Pe stânca nemuririi, acești eroi stau asemeni unor coloane de foc, ce arată oamenilor calea spre desăvârșit.

Ca să pricepi viața dramatică a geniului înăscut, asprimea spinilor ce împodobesc trandafirii acestei vieți, după cum Crucea împodobește de veacuri nemurirea lui Crist, trebuie să pătrunzi în noianul său de visuri ca și'n adâncul unui ocean.

Viața și opera lui Byron nu poate fi cuprinsă în cadrul îngust al unor formule, ce pot rălmăci firea oamenilor obișnuiți, dar nu izbutesc nici o dată să stabilească valoarea geniului în chip lapidar.

Vom lăsa dar cititorilor noștri posibilitatea largă și nedefinită a interpretărilor, punându-le dinaintea episoade din viața lui Byron și fragmente din măiestrele-i creațiuni.

Și pentru că simțim ca o datorie de

etică superioară, să-l cinștim pe cât se poate mai vrednic, în cadrul unei reviste ce grăește mulțimii, lăsăm să treacă sărbătorile Invierii, și de Duminica Tomei, vom tipări un număr festiv, închinat nemuritorului poet și profet.

Se va înțelege atunci puterea operei sale ca și tragedia ce i-a imortalizat numele, și, drept închinători frumosului literar și artistic, îl vom contempla cu admirație cum stă pe crucea Calvarului său, ca și înlănuțitul pe munte Prometeu cel chinuit de vultur.

Tinerimea căreia, îi grăim cu de-a pururea voce bună și grijă de viitorul ei, va pricepe taina cugetării de foc, creatoare de temple, amuțitoare de patimi.

Și inspirată ca Pythia din izvoarele Castaliei, această tinerime chinuită dar încă zâmbitoare, va căuta să pătrundă și mai mult semnul de întrebare ce-l pune destinul pe frontispiciul zilelor viitoare.

Lord Byron va'nprăștia, din măreția lui de visuri ploaie de zâmbete peste restriștile de azi.

Abia atunci, va prinde să fie înțeles îndureratul geniu al acestui **PROU INVINS.**

Floriile Sfintei Clara

În anul de grație 1212, — sunt de atunci ceva mai mult de cât șapte sute de ani, — duminica Floriilor cădea la 28 Martie.

Niciodată, poate, n'a strălucit peste Ombria dimineții mai limpede de cât acea duminică, de Florii de acum șapte sute de ani. Soarele dulce de primăvară își întindea gingașa sa mantie, străvezie peste câmpiile trezite la viață. Pe toate drumurile cari se sue la Assise, printre aleele de pomii și de salcâmi albi, lungi convoiuri de țărani, în haină de sărbătoare, se suiau spre oraș. Ramurile ușoare de măsline sau de salcâmi pe cari le țineau ei în mână, erau ca niște valuri mișcătoare de verdeață. Se auzeau voci cântând. O fericire generală plutea în aer, împăcând sufletele cu natura.

De cinci ani, o eră de bucurii și de nădejdi, transformase vechea și înfricoșătoarea Etrurie. Inimile băteau exaltate, pentru acel fiu al lui Pierre Bernadate, care renunțase la bogățiile lumii aceștia și la o viață de risipă, ca să se supue preceptelor Evangheliei care poruncește să părăsești totul din lumea aceasta și să urmezi numai pe Isus.

În acea zi, 28 Martie 1212., cea mai mare parte din credincioși asistară la marea slujbă de la biserica Sfântu

Gheorghe, unde însuși episcopul Guido a slujit.

Când s'a terminat binecuvântarea mărtișorilor și mulțimea se împrăștia, episcopul observă pe o fată care rămase la locul ei, atât de absorbită în gânduri, în cât nu vedea și nu auzea ceia se petrecea în jurul ei; înaltul prelat o recunoscu, luă o ramură de măsline și se apropie de ea.

O strigă cu blândețe :

— Clara...

Ea tresări, își ridică spre el ochii ei uimiți. El îi întinse ramura de măsline. Ea o duse la gură, apoi o apăsă pe inimă, și era prea înduioșată ca să poată vorbi...

În acea seară chiar, Clara Seif se duse la Portioncule, lângă Sfântul Francisc. Ea își schimbă rochia ei de mătase cu un halat aspru de lână și pantofii ei brodați cu sandale; își tăia părul, își acoperi capul cu un voal și și pronunță dorințele sale.

Francisc o conduse la mănăstirea benedictinilor a sfântului Paul ca să petreacă acolo noaptea, și apoi, ca să o sustragă mai complet de familia ei care, încercă să o ia înapoi, la mănăstirea sfântului Inger. Această mănăstire însă aparținea și ea ordinului sfântului Benoit, a cărei haină Clara nu o purta și nu vroia să-i urmeze regulile ei prea blânde.

În acest timp Francisc o instală la mănăstirea sfântului Damian,

unde ea trăi patruzeci de ani în casa timp, urmând sfaturile primului său istoric, „ca să distruse, prin disciplină de sobrietate, albeața fină a corpului ei frumos, umplând biserica cu parfumul sufletului său". Ce au fost acești lungi ani de viață monahală, trebuie să se citească în biografia pe care a scris-o Thomas de Celano, după povestirile fraților Leon și Anghel. Am citit această biografie. N'am citit niciodată un poem mai mișcător.

Cea mai mare durere a Clarei a fost moartea sfântului Francisc. Toți acei cari au vizitat localitatea Assise, au păstrat, de sigur amintirea admirabilei scenă imortalizată de pictorul Giotto. Frații călugări au dus pe umerii lor rămășița pământească și muritoare a sublimului sfânt, de la Portioncule, unde sfântul și-a dat ultima suflare, până la mănăstirea sfântului Damian, pentru ca, Clara și surorile sale duhovnicești să poată contempla pentru o ultimă și supremă oară fața dulce a tatălui lor spiritual.

Sfânta Clara supraviețui aproape 27 de ani sfântului Francisc. Ea se odihnește astăzi în biserica pe care ținutul Assise i-a consacrat-o, în locul unde a fost vechea biserică sfântului Gheorghe, unde episcopul Guido i-a întins ramura sfântă. Acolo, poate fi văzută încă astăzi, dar, vai! în ce stare! S'a închis într'o mare urnă strălucitoare și sub bolți de marmură multicolore pe aceia care a făcut din mănăstirea sa o fortăreață supremei Sărăcii"

Crinul fecioresc al corpului său peritor e, astăzi, o momie sinistru machiată, cu un nas artificial și cu obraji de email roz.

Nobilă călugăriță a primelor fete sfinte, mică soră a sfântului Francisc, cea mai gingașă și curată floare a cultului franciscan, de ce n'ai fost lăsată în primitivul și umilul mormânt de piatră!...

Ah! dacă vre-odată te-ai gândi să te întorci la Assise, nu intra în biserica ceți poartă numele! Du-te mai bine la Sfântul Damian. Acolo, ai fi mai puțin străină.

Ai revedea locul unde îți ceteai cartea de rugăciuni, refectoarul unde un papă se așeză la masa ta și celula îngustă care, după cum se spune a fost a ta. Ai regăsi grădina mică de tot unde nu vroiai să fie de cât crini, violete și trandafiri, simbolurile curățeniei, umilinței și iubirii divine.

De pe marginea micii terase, ai revedea peisajul dulce și liniștit careți plăcea. Ochii tăi însă nu vor mai zări Portioncule unde te-ai scoborit în acea seară însăși de Florii. Coliba primitivă, care a adăpostit idila născândă a „D-nei Sărăcia" cu fiul meș teșugarului din Assise, sfântul Francisc a făcut loc unei biserici vaste

„S'A SFÎRȘIT !” tablou de P. Van-der-Uderr.

rece și somptuoasă, unde inima în gheață când intri.

Te rog, dulce slântă Clară, nu te duc acolo, n'ai mai recunoaște prea moderna grădină de trandafiri fără spini din care călugării, frații tăi de astăzi, ți-ar da — în schimbul unei ofrande — câte-va foi pătate de rugină. În zadar, ai căuta acoperișul umilei celule pe care, în seara când a murit Sfântul Francisc, ciocârlile veniră să se așeze la apusul soarelui, și să țipe, ciocârlile cari totuși, nu cântă de cât în zorile limpezi ale dimineții... Și cred că ai fi primită ca o străină, în această biserică unde Clara Seifi a devenit glorioasa soră Clara, în seara de Florii a anului 1212, acum mai bine de șapte sute de ani.

Petra T. Gădel

STROFE

Bine-ați venit iubiți cocori,
Bine-ați venit în țară !...
Pe aripa voastră ați adus
Senin și primăvară.

Și glasuri de privighetori
In codri și prin luncă
Și 'n suflete acelaș dor
De viață și de muncă...

Și flori în crâng și flori pe plaiu,
Fior și bucurie,
In calea voastră totu-acum
Renăște și învie...

G. Nedelea

NOROCULUI

de LEONTIN ILIESCU

— SONETE —

Norocule, superb copil din flori,
De unde-atâta cer în ochii tăi ?
Eu tremur ca și'n dragostea dintăi
Când mi te'mprăștii 'n suflet cu fiori.

Adânci și mari, deapururi zâmbitori,
Sunt ochii tăi — fantastice vâpăi —
Speranțe răd și isvorăsc din ei
Ca stropi de rouă 'n revărsat de zori.

Nu-i vis... Tu, ești aievea Fornarina
Ce-l inspiră cu dor pe Rafael
Ca s'o adore'n visuri de penel...

Desmierde-mă deapururea senina
Și blânda ta privire de copil
Să simt în mine ritmul lui April.

FLOAREA ALBĂ

Dă-mi floarea albă a iubirii tale !...
Și tu, în dreptul inimii robite,
Zâmbind mi-o prinzi și, cu priviri vrăjite,
Mi te destrami în visul de petale.

Păream streini și aveam aceeași cale,
Dar eu umblam pe drumuri rătăcite —
Azi ochii tăi au zări neliniștite,
Dar poartă'n ei resfrângeri siderale.

Și cât aș vrea, când te privesc cu drag,
Pe sânii albi să-ți ploaie trandafirii,
Ca să te jure vrăjile iubirii...

De dragul tău aș sta — un biet pribeag —
Uimit în fața Anadyomenei,
Ca Paris sub privirile Elenei...

Majestatea sa Moartea

Stam la masă și scriam. Afară era o vreme groaznică, ploua amestecat cu zăpadă, cerul era plumburiu, lumina zilei cenușie, pământul alunecos, și sufla un vânt puternic. Pe cosul sobei șuerăturile grozave ale vântului păreau mi de voci ale celor de pe lumea cealaltă care în coruri plângătoare se văetau și cereau milă și îndurare.

Oare acel vânt strașnic trântise la perete vre o ușă a iadului, și gemetele osândiților se ridicau până pe pământul păcătos ?!

Uneori niște șuerături mai ascuțite și mai lungi ce semănau cu ale noilor născuți părăsiți pe maidane, și cu mirolăitul jalnic al pisicilor în bezna nopții.

Acele sunete stridente și tragice mă înfiorau și mă întrebam îngrozită: oare să nu fie voci cu adevărat? Vocile celor iubiți, vocile care au pierit dintre noi ca nălucele, vocile celor care n'au avut vreme să ne spue tot ce aveau de spus înainte de a apuca pe calea fără sfârșit de unde nu te mai întorci. Șoaptele nedesluite a celor care au murit nesfârșind spovedaniile lor, șoaptele amorezaților care au murit într'un lung suspin de dragoste. Blestemele răsvrătiților, gemetele de durere ale chinuților, chemările nevinovaților, din viața sinuși de nemiloasa moarte în minute de voluptăți supreme ?!...

Și, mi-era frică! mi se părea că toate acele voci vor lua ființă și că voi vedea răsărind în fața mea toate acele fantasmе a căror văete plângătoare mă pătrundeau până în suflet, și mă cutremurau mai rău decât frigul de afară.

Mă scutură un fior, și închisei ochii oșosiți: dar pesemne că adormii: în fața ochilor mei închiși începură să alunece forma ușoare vapoase în care recunoșcui pe toți morții mei iubiți. Vedeam pe tata și cu el toată copilăria mea fericită; pe mama și dânsa'mi arăta într'o carte ilustrată adolescența mea apoi soțul meu cu care trecusem prin țări minunate și cu care într'o clipă mai revăzui acele locuri, apoi un frate iubit care mă privi afectuos și surâzător. Dar un șuerat mai puternic al vântului mă făcu să tresar: mă deșteptai! Văzui cu mirare în fața mea stând pe scaun o femeie tânără de o frumusețe rară, frumusețea statuelor antice, palidă, cu figura ca sculptată'n marmura cea mai fină; avea ceva măreț și nemuritor în ea. Alături de dânsa doi adolescenți frumoși și triști. Femeea îmi zise arătându-mi pe frumoșii ei însoțitori: Mihail și Gavril.

Tresării! aveam dar în fața mea pe Majestatea sa Moartea! O privii. Se'nfățișa sub o formă cu totul alta decât eram obișnuit să mi-o închipui

și cum o văzusem reprezentată prin cărți și ilustrate. Tăceam! ce puteam să'i spui? Ea vorbi:

— Te miri că sunt așa frumoasă, dar voi oamenii vă'nchipuiți că sunt o hârcă bătrână, însă nu este nimeni mai tânăr, mai frumos și mai puternic ca mine. Dacă m'ați primi cu toată dragostea ce trebuie să aveți de mine, ființe pieritoare ce sunteți, ați pricepe rostul meu, și m'ați iubi ca pe liberatorul care rupe lanțurile sclaviei. La urma urmei ce sunteți voi în fața mea?

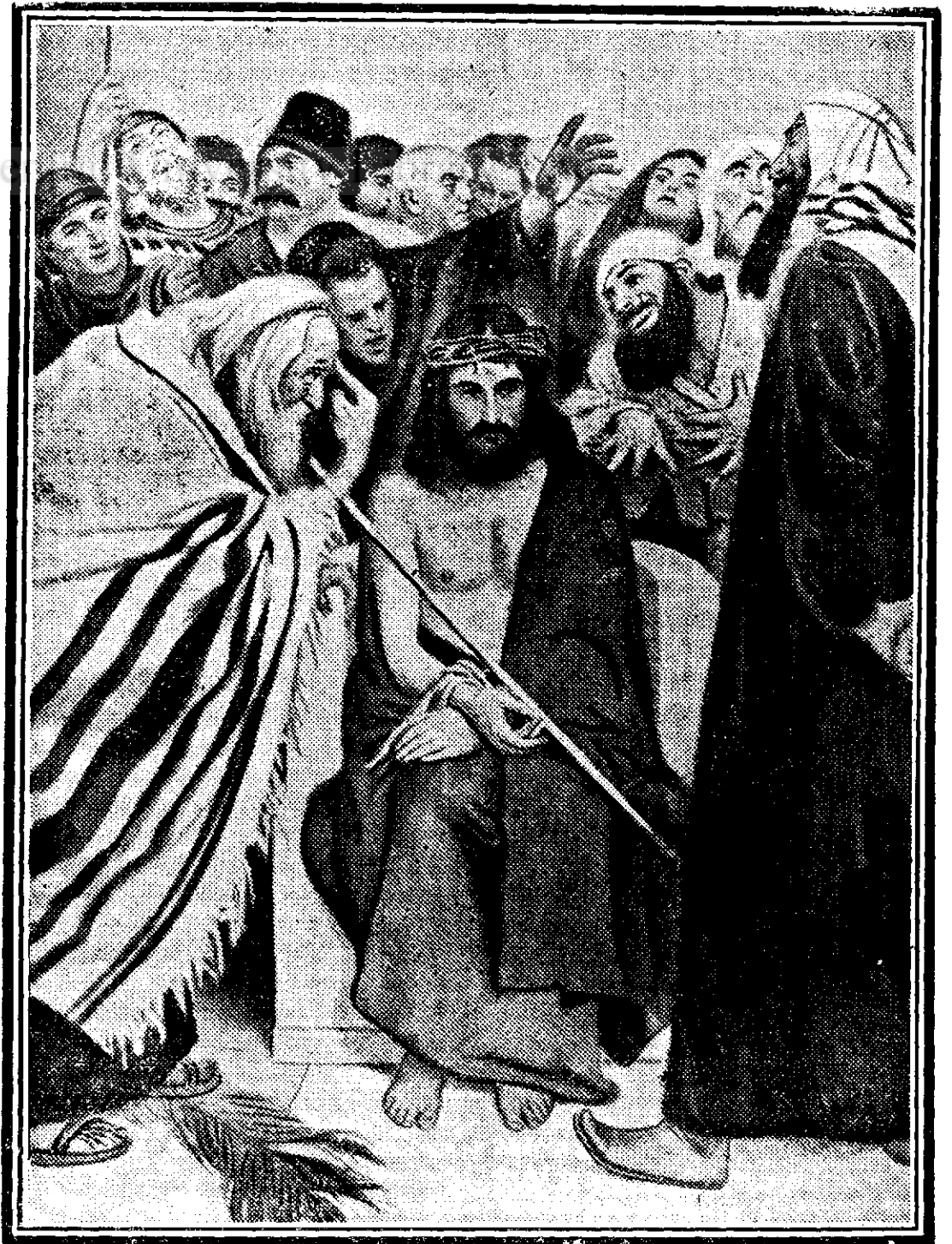
Niște frunze de pe pomul vieții, unde înuguriți, înverziți apoi luați de vârtejul vieții vă refugiați în brațele mele cu ochii strâns închiși ca să nu vedeți. Vina voastră este, de ce nu mă vedeți. Vina voastră este! De ce nu vreți să mă priviți în față?... Inlemniseam, și mă gândeam să'i răspund ceva, dar vocea mi se stînsese, și nu puteam să articulez nimic.

— Dacă ai vedea, urmă Moartea ce frumos este în țara mea! Acolo nu se aud șuerăturile care sunt, nu vo-

cile celor de pe lumea cealaltă dar chiar vocile aduse de vânt din toate colțurile pământului.

În țara mea nu există astfel de concerte: pe pământ, durerea, des-nădejdea, rușinea, spaima, ura învidia, pasiunea cântă'n cor formând-acele nedesluite și'nfiorătoare sunete.

La mine, în țara umbrelor nu vorbim și ne'nțelegem de minune, căci nu avem ce împărți. Acolo suntem fericiți, căci acolo în adevăr suntem nemuritori. Un singur om a scăpat legilor unele, aceasta este: Ahasverus, evreul rătăcitor! Tresăriți! Afla-voi oare istoria acestui om celebru din gura chiar a Morții?! Li arunca o privire rugătoare căci nu puteam vorbi. Ascultă, zise interlocutoarea mea: Ahasverus fusese cel mai bun prieten al regelui... Solomon. Când pricepu regele că eu mă apropiam să'i curm firul vieții, el zise prietenului său: Ahasverus! drept semn de dragostea ceți portam să'ți fac un dar: amestecă substanțele pe care le însemn pe aceste tablete, fă această rețetă, însă cu condiția crudă de a se folosi altul de

O. Schindler: „Bucurete Imparate al Iudeilor”.

ale! După aceste cuvinte muri. Cu formula lui Solomon, Ahasverus prăpară pilulele și luând două din ele putu trăi o sută de ani, și altă sută. Prostul, credea că a scăpat de mine, că nu se va mai sinchisi de moarte, că a găsit fericirea, sărmanul de el!...

Grație secretului său, ajunsese puternic aspru și crud, devenise omul cel trufaș, crezându-se nemuritor. Locuia în Ierusalim, când muri mântuitorul omenirii care chiar el s'a supus fâgilor mele.

Pe când era condus mântuitorul spre locul de chin, trecu în fața ușei ovreului răătăcitor: auzind vuetul care se apropia Ahasverus ieși pe balconul caselor lui. Isus întinse spre el mâinile, cerându-i puțină apă și voe să stea jos pe pragul ușei lui.

— „Umblă, treci înainte!” îi zise el cu asprime, durte de țî iă pedeapsa la care te osândește legea. „Crudule!” zise Isus, tu vei ocoli mormântul tău, vei umbla în jurul mormântului tău, vei umbla în jurul lui fără odihnă, fără adăpost. Nu vei mai muri în veci vecilor!

Iată istoria evreului răătăcitor.

De atunci elixirul lui Solomon îi dau o nouă viață. prin ele domnul Isus îi poruncește, și umbla, umbla căutându-mă, și neîntâlnindu-mă! Nici odată nu se odihnește, rătăcește pe pământul întreg. Pe unde a fost n'a văzut decât mizerie, ingratitude și înșelătorie. A văzut că lumea întreagă nu este decât o vecinică orgie... Moartea tăcu! O priveam înduioșată, dânsa îmi pricepu gândul și surâse. „Invățați să mă iubiți și mă veți pricepe, urmă ea, și încet-încet, pieri din ochii mei ca un fum ușor. Îmi frecai ochii. Apoi, nevrând să mai am a face cu puteri supranaturale, mă sculai, mă îmbrăcai, și ești în ger să dau cu ochii de realități!

Eufrosina Pallă

ULICIOARA

Se nșiripează primăvara
Vrăjindu-mă iarăși ulicioara
Ce-și tremură din nou în zare
Noian de doruri călătoare...

Cu fața în senin 'muiată
Și 'n snop de raze 'mbrățișată,
Ea pare că nuntește 'n soare
Curalaiul pomilor în floare!

Și-i dă târcoale iar prin fete
Zefirul — paj, cu flori în plete, —
Cu degete subțiri și fine
Bătând în geam și prin vecine...

Și 'n liniștea de sârbătoare,
La toate dragile-i căscioare
I-un sbor de cislă... 'nrourată
De cânturi proaspete de fată.

Iar ulicioara mea — șireată
Surâde 'n barbă, 'n barba 'nrourată
Și-și mână visele în zare
In stoluri albe și hoinare...

Constantin Muche

Săptămâna Patimilor

A fost aceasta pe la ora șase ziua și s'a făcut întuneric pe tot pământul până la ceasul al noulea. Și s'a întunecat soarele.

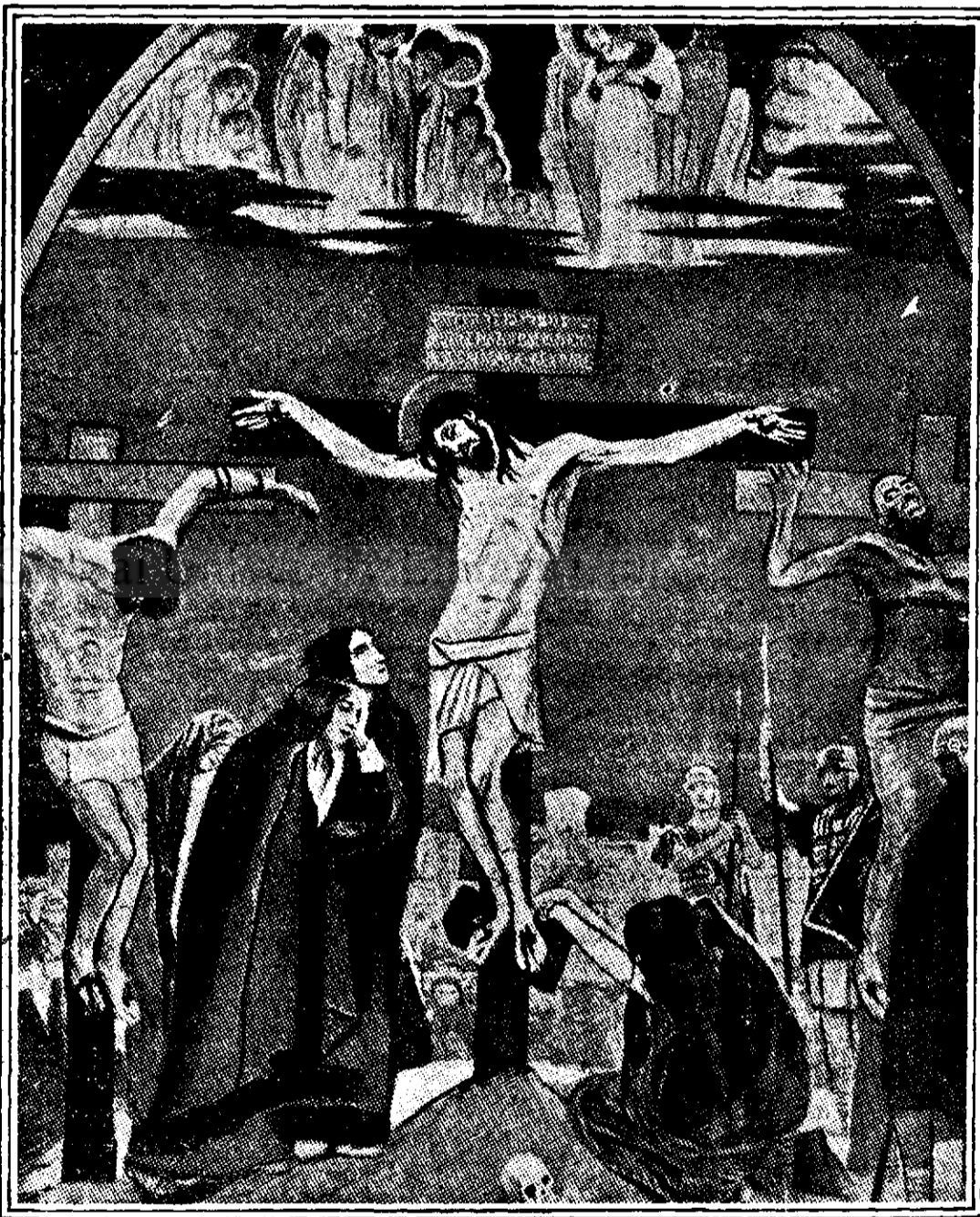
Isus a spus cu vocea tare grăind așa: „Părinte, în mâinile tale depun sufletul meu!” Și zicând așa El și-a dat sufletul!

Aceste cuvinte din Evanghelie s'au întipărit în sufletul-omenesc în cât și astăzi după aproape 2000 de ani închipuirea noastră 'și descrie tabloul

mulțimea sălbatecă care 'și bate joc de credința lui și în glumă L'au încununat cu o cunună de spini și în loc de sceptru i-au pus pe brațe o trestie.

Alt tablou reprezintă ultimile clipe ale Mântuitorului așa cum le arată cuvintele Evangheliei amintite mai sus.

Tragedia care s'a petrecut acum 2000 de ani și care trebuia să cutremure din temelii omenirea întreagă

PE CRUCE. — Tablou de marele pictor rus V. M. Vazneșor.

întunecos al acelei tragedii care s'a încheiat atunci pe Golgota în numele omenirii.

Dar și mai luminoasă apare ca în ochii noștri mulțumită talentului artiștilor care pot să exprime evenimentele evanghelice în toată realitatea lor pe pânzele creațiunilor lor.

Unul din aceste tablouri pe care le reproducem reprezintă o scenă din ajunul morții lui Christos. El e înconjurat de farisei și de cărturari și de impresiona pe fiecare după nevoile și

dispoziția lui și de aceea vedem la picioarele Crucii și soldați răzând și suflete credincioase zdrobite de durere.

Și azi se petrece de altfel acelaș lucru: pe când mulți se frământă de durere la picioarele Crucii pe care fiecare din ei o poartă în suflet, alții benchetuesc la praznicul vieții nepăsători la orice durere, surâzători la toate suferințele omenirii. Dr. L. D.

Ploaie de primăvară

D-lui Căpitan Demalida

Din norii fugari
Cad picuri mari
Șracoperă tina de apă
Din ceru' norat
Izvorul curat
Setosul pământ îl adapă

Copacii tăcuți
Acuma umbriți
Tot cântă cu ploaia împreună
Și vuetul lor
Cu ploaia în cer
Dă zvonuri de vreme mai bună

Pe uliți copii
Se țin de drăcii
Se joacă prin apă și ploaie
Cu toții, și s' mulți
Cu toții desculți
Și țipă și 'nnoată 'n șuroaie

Un trăsnet venit
Pe toți i-a 'nlemnit
Și toți ne'nchinăm de 'ndurare

Dar ploaia a stat
Din ceru' 'norat
Pe cer curcubeul apare

Și norii pornesc
Cu toți se grăbesc
Să lase pe boltă lumină
Porniți spre Apus
Cu toții s'au dus
Și-amiaza de zi e ascunsă

E aer curat
Pământu-adăpat
Promite o pâine frumoasă
O boare de vânt
In negrul pământ
Il scântă și tânăr îl lasă

Pe uliți noroi
Și apă din ploii
S'au dus, iară firea zâmbește
E pace și 'n cer
In caru-i defier
Și soarele'n cer strălucește

Teodor Pănescu

FAT FRUMOS

— COMENTARIU —
de NIKITA MACEDONSKI

Se cădea ca Universul Literar, cea mai veche revistă literară românească, să dea toată atenția unei piese de teatru al cărei subiect este românesc, cum românesc este graiul, ce în versuri lapidare împodobeste pe Fătfrumos în strai românesc, cu simțire și vorbire românească.

Dacă țara noastră, simbolizată de Heria Furtună prin Ileana Cosânzeana, dacă sufletul ei există, el nu poate simți decât recunoștință că un român și-a consacrat vremea și munca spre a-i cânta, pe scena mult încercatului Teatru Național.

Cuvinte de mulțumire se cuvî în primul rând directorului general al teatrelor pentru jucarea piesei lui Furtună. D-l Vlajean asistând la repetiții a priveghiat în de aproape ca totul să fie în armonie, ca totul să fie românesc.

Costumele și decorurile au fost executate cu multă pricepere artistică de maestrul Cornescu și Athanasescu, pentru ca frumusețile lor de basm să încadreze frumusețea poetică a lui Fătfrumos.

Dar celui care a jucat toate rolurile din piesă și la reprezentații nu joacă nici unul, regisorului ce a pus în scenă pe Fătfrumos, — d-lu Bumbăcești cel slab, — care a slăbit mai mult în trei săptămâni câtă vreme s'a repetat piesa, ce i-se cuvîne?

De sigur că răsplata și-o ia singur când la reprezentații primește, d'între culise, ecoul aplauzelor.

Presa a adus cele mai bune laude lui Fătfrumos, nu s'a ocupat, însă, de

cât în treacăt de originalitatea poetică, și pathetismul atât de omenesc, totuși, al actului al patrulea.

După vijelioasa pornire a lui Fătfrumos pentru a-și salva țara, pentru care își lasă visul de iubire pe Ileana, să aștepte adormită în palatul fermecat, cortina se ridică asupra terasei palatului unde, într'un decor de feerie Ileana, vorbește cu Melinte un om viclean ce se strecurase în umbra vitejilor eroului și deșteptase cu câteva clipe mai înainte de a sosi Fătfrumos, pe Ileana.

D-l Demetrescu, care joacă acest rol, îl susține cu toată conștiințiozitatea unui artist consumat.

Ileana, se arată mirată și spune acestui înșelător:

Ah crește îndoiala ce'n inimă o port...
Că alte aripi mândre te-a ridicat aci...
De ce palatul doarme ca

ca și cum tu n'ai fi

Dar, iată că Fătfrumos se apropie, căci palatul se deșteaptă: fântâncle țâșnesc, păsările cântă, copilele de casă vin și Fătfrumos intră: maestrul Demetriade după ce a dus greutatea atâtor versuri scânteetoare în cele trei acte, făcându-le să vibreze în inimile spectatorilor găsește o putere supraomenească, spre a risipi, ca niște petale, versurile ce cântă dumnezeiasca frumusețe a eroismului fără de răsplată.

Acum când totul se deșteaptă pentru fericire Fătfrumos moare învingător. El cade pe treptele de piatră ale tronului Ilenei în timp ce se face noapte. În marea suferință ce se desprinde din acest sfârșit, Fătfrumos își dă seama că:

„Cea mai mare lege pe lume'i despartirea”. El mai privește odată pe

Ileana, și cortina se lasă, ca și pleoa-pele lui Fătfrumos, ale basmului.

Prima noastră tragediană d-na Demetriade, a onorat nielul rol al mamei Mioarei, cu o amănunțită studiere și începutul actului întâi este stăpânit de puternicul său dramatism; de asemeni și D-na Almajean-Buzescu în rolul Mioarei.

Despre dra Maria, Puja Ionescu care interpretează pe Ileana se poate spune că și-a susținut corect rolul său.

Pentru cei optsprezece ani cu care debutează pe scena Teatrului Național, s'a relevat ca un talent necesar scenei noastre.

În rolurile principale Doamna Giurgea și maestrul Demetriade, Aghiută și Fătfrumos au stârnit admirațiunea tutlor ca și întrecuaga piesă a lui Furtună.

Acei cari îi găsesco defecte să scrie, și să ne arate piesa de teatru căreia nu-i au găsit.

Cum însă defecte se găsesco pretutindeni, când le cauți, Fătfrumos poate să rămână cea mai frumoasă piesă de teatru românească: până când se va găsi un poet mai iscusit ca să scrie una mai bună căci: termin cu versurile cu cari se sfârșește Fătfrumos când se închid porțile basmului:

Câte stele sunt pe cer
Toate pân'la ziuă pier,
Dar în fiecare seară
Stelele pe cer vin iară,
Azi un om în noapte moare,
Măine alți merg spre soare,
Frunza pică, frunza crește,
Viața nimeni n'o oprește.

Păstorul bun

— Vezi ilustrația din pag. 1 —

În săptămânile acestea de post și de rugăciune când în Biserică credincioșii aud mereu amintîndu-se de jertfa făcută de Mântuitorul lor spre a scăpa oițele rătăcite al căror Păstor bun și blând a fost El, nu este tablou mai simbolic al acestei jertfe decât acesta pe care l'a pictat piciorul francez Sourd.

Pe marginea unei prăpăstii, deasupra abisului nesfârșit al ei, între culmile munților sălbateci, păstorul cel bun, pe capul căruia străluce aureola jertfei, se apleacă spre oaia rătăcită s'o scape de o pierdere sigură.

Și fiecare înțelege că dincolo de acest tablou, mai departe, în trecutul turbure al omenirii, Păstorul aplecat deasupra oaiiei rătăcite, pe fruntea căruia străluce lumina Eternității, nu este altul decât Acela care și-a expus viața ca și umilul păstor din tablou ca să scape oile rătăcite, ce formează turma omenească, abătută dela Calea Luminei și Adevărului.

Insemnări

Se află în mijlocul Egiptului, lângă ruinele cetății Theba, două statui mărețe de granit înfățișând pe faraonul **Amenofis al III-lea** și regina **Tiyi** și cari sunt cunoscuți în istorie sub numele de **Coloșii lui Memnon**. Li s'a spus astfel pentru că localnicii nu voiau nici în ruptul capului să creadă că statuile sunt ale faraonului mai sus numit ci susțineau că ele reprezintă altceva decât chipul sculptat al lui Memnon Etiopianul, fiul **Aurorii** și al lui **Tifon**, care a fost omorât la asediul Thebei, unde venise să dea ajutor regelui Priam, de-a-chiar mâna lui Achile.

Dar nu pentru această legendă sunt atât de cunoscuți Coloșii lui Memnon. Ciudățenia lor o făcuseră acel sunet plăcut, neomonesc ce le izvorau din trupuri la răsăritul soarelui și cari se prelungea câtva timp amestecându-se ca ecoul și păruind apoi că dispăre ca într-o peșteră. **Poetul Iovian** și mai apoi **Pausanias** afirmară aceasta în scrierile lor și nu sunt singurii. Chiar împăratul **Aliriam** veni să asculte aceste armonioase preludii despre care Egiptenii spuneau că sunt saluturile lui Memnon către mama sa Aurora. Nu peste mult timp împăratul **Septimiu Sever** voind să înfrumusețeze acest salut zeesc, modifică statuile care de atunci nu mai vorbii.

Fricina acestor sunete ar fi după învățații moderni o excavațiune, un gol interior unde se grămădește noaptea roua care, evaporându-se, lăcăște pereții de granit și hănie astfel la fiecare strălucire a Aurorii.

Frumoasă într'adevăr a fost moartea oratorului și filozofului pedagog **Isocrate** (436—337 î. I. Chr.) Acesta, înșelat fiind de aparențe admiră și îseu propagandă la Atena pentru **Macedonianul Filip**, tatăl lui Alexandru cel Mare, care poate puțin timp atacă și pricinui mari pierderi cetății. Durrerea îi fu atât de mare încât **Isocrate**, în vârstă de 99 ani, se hotărî să moară prin foamete. Cu o voință de asceț, bătrânul, care păcătuisse cu gândul asupra lui Filip o viață întreagă, închise ochii într-o colibă dela marginea orașului, aproape muribund, cu gândul la marea lui greșală.

În muzeul din Cairo sunt adunate speci-mele, cele mai caracteristice din arta arabă și tot aci se găsește și cea mai bogată bibliotecă din tot Orientul. Sunt **75.000 de volume** și **12.000 de manuscrise** arabe, musulmane, ebraice, siriace și armene. Printre ele se găsesc **1800 de Corane** de toate soiurile și lucrute cu o artă deosebită și cu o rară minuțiozitate.

S'a pus chiar că arta arabă nu place decât prin înfățișarea cu care sunt lucrute ornamentele și nu prin expresia ce o poate da vieții, prinsă într-una din manifestările ei cele mai generale cum e cazul cu arta plastică elenă. Operele arabe stărnesc entuziasmul nostru numai prin munca cu care au fost elaborate și de aceea e atât de admirat acel Coran scris în întregime pe o piele de găină și care nu se poate citi decât cu lupa. Cei cari copiau astfel de manuscrise erau foarte mândri de „talentul” lor, dar își oboseau atât de mult ochii încât orbesc cu toții încă mai înainte de ași fi isprăvit tinerețea.

Botzac, nu creatorul „Eugeniei Grandet” ci autorul de scrieri foarte admirate de „prețioasele” secolului XVII-lea, ceru odată patru sute de scuzi altui mare scriitor epistolar, **Voltaire**. Acesta îi trimise numai decaț suma întovărășită de următoarele rânduri: „Eu Voltaire, declar că datorez opt sute de scuzi Doranului Botzac, pentru plăcerea ce mi-a provocat-o cerându-mi în împrumut patru sute”.

Se spune că într-o noapte filozoful **Socrate** visă cum din depărtări nebănuite veni un puil de barză și i se așază în poale. Atras de frumusețea păsăricii filozoful o mângâie și se pregătea s'o ducă în casă, când puilul își luă zborul și începu să se înalțe sus, tot mai sus.

Deșteptându-se din vis Socrate văzu pe **Kritias**, un cetățean atenian aducându-i la învățătură pe nepotul său. Acest copil era **Platon**; și toți știm cum după ce l-a admirat și l-a urmat pe maestrul său o bună parte din vreme, Platon s'a despărțit de sistemul său și l-a continuat, l-a perfecționat și vizul lui Socrate se adeverise întocmai.

S. Nicasă

Ecouri

Un grup de doamne și domnișoare, artiste pictori, au expus în sala sindicatului Artelor frumoase, picturi în ulei, aquarele și deseneuri.

Printre multe lucrări cu tendințe cubiste și copilărești, sunt remarcabile tablourile decorative ale domnișoarei Beller, în cari desenul este că-

utat cu conștiințiozitate.

Compozițiile făcute asupra basmelor orientale, au un puternic dramatism.

Doamna **Lucia Demetriade** expune de asemeni tablouri ce dovedesc o serioasă tendință de a studia și desăvârși printr'un talent natural, personalitatea sa.

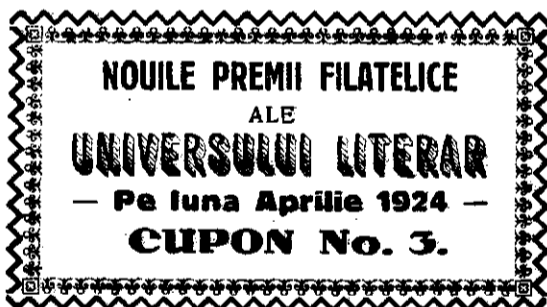
Cunoscuta romancieră **Titayna** al cărei roman „**Simplement**” a făcut atâtă valvă la Paris, a fost invitată de Fundația A. S. R. Prințul Carol spre a ține o serie de conferințe la București. Dânsa va face călătoria de la Paris cu aeroplanul, sosind la București la 25 Aprilie.

Tragerea premiilor filatelice

Iată rezultatul tragerii premiilor filatelice pe care le-am oferit gratuit cititorilor noștri, pe luna Martie. Au câștigat câte un lot de mărci următorii:

D-ra Irena Căpitan Tănase, Oradia Mare; **d. Tiberiu Ionescu**, Craiova; **d-ra Victoria Antonescu**, Brăila; **d. Alexandru Marian**, Loco; **d. Popescu Ioan**, Galați; **d. Vicențiu Bujoreanu**, Bolgrad și **d. St. Bărbulescu**, Ploești.

Pentru luna Aprilie vom continua să oferim cititorilor noștri numeroase premii filatelice în schimbul cu-panelor.

Mamă și amantă

ROMAN DE LOUIS ULBACH

27

Filip o privea printr lacrimi și o găsea așa de mărinimoasă, așa de frumoasă și așa de adevărată, că avea în același timp pe buze fiolul unei îndolte mărturii de iubire.

Ingenuchiă ca altă dată și văzându-l așa în săltuținea contemplărilor ei trecute, îi prinse pe după gât brațele încântătoare, precum făcuse odinioară și-i strecură în păr un lung sărut ce nu era cast decât prin intenție, îngâmfând.

— Dragul meu, scumpul meu drag!...

Un strigăt o întrerupsese. Pe pragul ușii Louise de Courlieu îi privea înmărmurită.

Venea acasă cu presimțământul unei mari bucurii și i se spusese în anticameră că d. de Luzay era în salon, dar ceea ce-i fu dat să vadă, o țintui indignantă pe prag. Radierea pe care o aducea de afară se întunecă repede, dar o lumină pe care n'o mai avusese vre-o dată i se aprinse în ochi.

Mătușă-sa înțelese ceea ce simțea Louise. Ideea că o credea mai vinovată decât era în realitate, o revoltă. Ea respinse iute pe Filip și arătându-i pe Louise în picioare, palidă, cu mâinile crispate și rezemată în cadrul ușii, îi zise:

— Uite, mincinosule! iată taina ta, care înfră fără să bată la ușă!

Filip, uluit, urmând impulsul inimii, făcu un pas spre Louise, dar aceasta înaintând, îl

dete la o parte cu un gest autoritar și merse drept la d-na de Gremilly:

— Mătușică — îi zise ea înțepat — am făcut o prostie că n'am bătut la ușă? nu e așa?

Ca Louise să îndrăznească să vorbească așa aceleia care o domina în toate, trebuia ca iubirea să fi devenit de neînvină într'insă. Jeanne nu era femeia ca să îndure, chiar pe drept, ironia nepoatei ei, nici nu era femeia ca să sufere o situație ridiculă.

N'ai făcut decât o prostie, copila mea: aceea de a nu fi fost aci, ca să primim împreună pe Filip. Și acum d-le de Luzay cere-ți iertare de la Louise pentru că te-ai codit să-mi mărturisesci tot...

Și cum Filip făcea un semn de protestare, ea urmă:

— Nu astăzi, nu e așa copila mea? Louise n'ar fi tocmai dreptă cu d-ia și am de vorbit cu ea, am s'o cert; dar într'altă zi, pe curând, chiar mâine dacă vrei. La revedere și nu fii supărat!

Filip înțelese că d-na de Gremilly vrea să scape deocamdată dintr'o situație echivocă și se supuse concediului ce i se da. Își pregăti plecarea prin câteva cuvinte curtenitoare către amândouă și se retrase.

XIII

Ceea ce s'a petrecut între mătușă și nepoată, se poate închipui.

Louise, neîncrezătoare, împărțindu-se între recunoștința ei către mătușă-sa și iubirea sa, nu se lăsă deocamdată convinsă, dar sfârși plângând, prin a primi ca o condiție a fericirii ei viitoare faptele implinite. D-na de Gremilly care nu fusese niciodată supusă unei asemenea încercări și care se scuza față de școlărița ei, sfârși prin a-i spune:

— Bine, draga mea, dacă ți-e frică să fii trădată, fă-te singură iubită după capul tău. Aruncă-i-te în brațe. Vrei să dispăr?

Louise, de și înduiosată, avu un sentiment de indoială. Simțea în scuza aceasta a mătușii sale, o declarație de război. Vestindu-i că o lăsa de capul ei și că nu mai voia să se amestece, d-na de Gremilly o obliga să fie și mai supusă și mai dependentă. Situația era într'alt fel penibilă pentru Filip; datora o mărturisire amantei, dar se vedea constrâns la o justificare aproape imposibilă către fată. Era între aceste trei suflete o jenă deopotrivă împărțită care n'ar fi putut fi lesne înlăturată.

Se va vedea starea de spirit a d-nei de Gremilly, din fragmentele următoare ale unei lungi scrisori pe care o adresă prietenei sale, d-nei de Luzay:

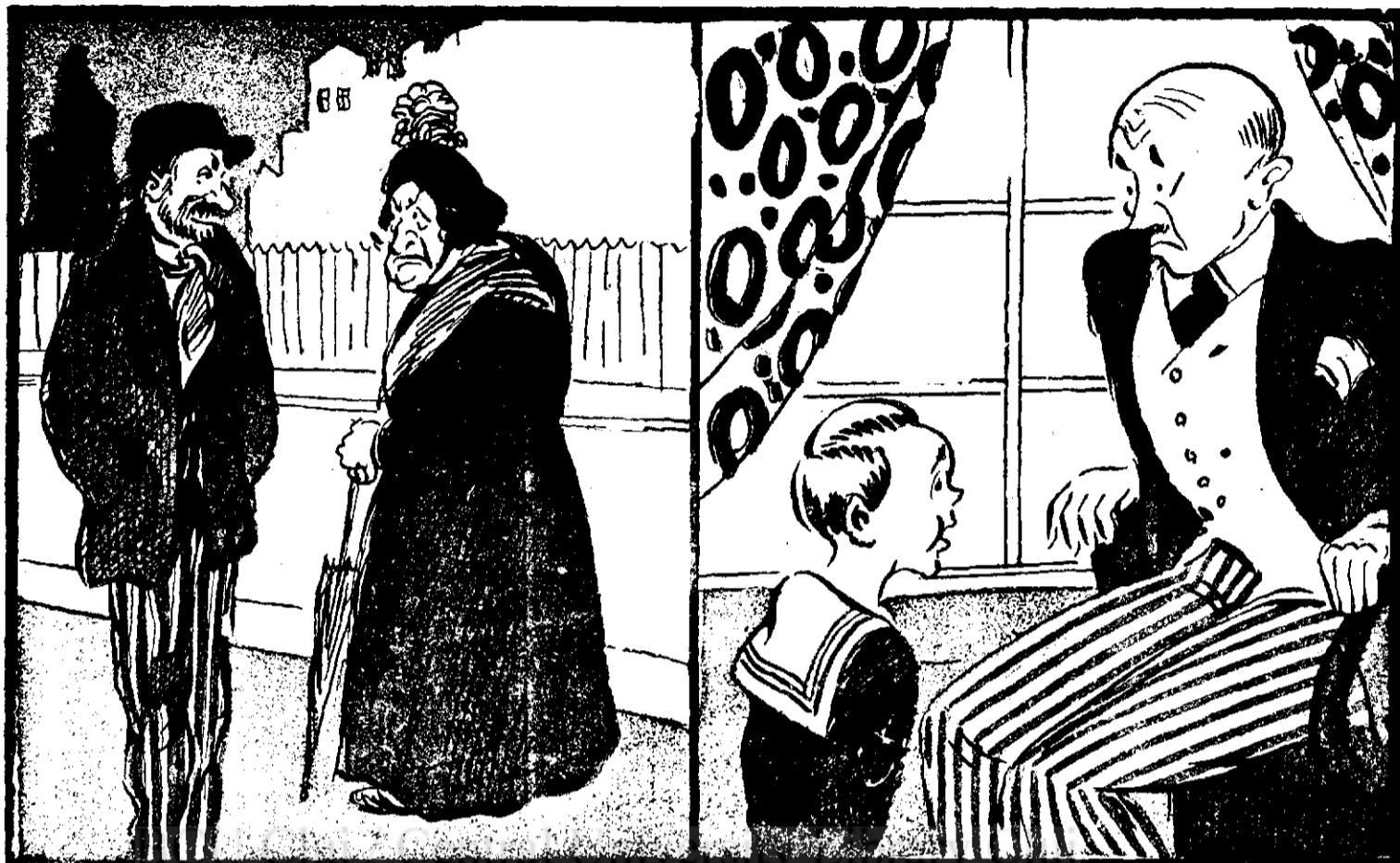
„Cred draga mea — scria ea vicontesei — că de pe urma finețelor, precauțiilor și conveniențelor până la desnodământul intrigilor necuviințioase, noi acestea, cele mai bune printre parisienne, pierdem viziunea netedă a greutăților și a soluțiilor în așa fel că vechia mea diplomație imi întunecă logica.

De câte ori mă cred într'o atmosferă supe-

Câteva hazuri

Meserie

Copii teribili

— Bine dar știam că ești orb !
— Sunt, dar Duminica am și eu drept la repaos

— D-ta ești căpcăunul de Ionescu
— ????
— Da ! tata zice că ai mâncat zestrea nevestii

arioară, mă văd iarăș dusă de vârtej. La mijlocul visului celui mai curat, simt subit un gust care mă depravează fără voia mea. Mi-e rușine, dar rușinea nu e de ajuns. Romancierii mai de demult, numeau aceasta delirul simțurilor și-și justificau eroinele prin leșinul veinței. Eu nu caut justificare, dar nu găsesc în slăbiciunile acestea decât rațiunea de a crede că forța de caracter în asemenea cazuri, este o mutilare a naturii.

Vai, draga mea, ce bestie însetată persistă în femcia cea mai rafinată !

N'am să am niciodată tentația mănăstirii. Aș arde și acolo, cum ard în închisoarea de mare-cră în care locuiesc. Să mor, nici nu mă gândesc. Dacă moartea pune capăt la tot, e în schimb proastă, iar dacă nu e decât temporară, e perfidă, și primejdioasă.

Sunt poate o păgână, primind să prelungesc lupta contra naturii, dar m'aș uri singură dacă m'aș face iarăș creștină, ca să mă duc să cer unui preot în spovedanie leacul care n'ar fi în mine. Poate că doctorii au ascunerea leacuri ; ce scârbă !

Au cred în viață, în operele ei, în strălucirea și gloria ei. Aș fi trăit din plin ; vreau să îndepărtez cupa ; nu vreau nici s'o arunc, nici s'o murdăresc și o accept de mai nainte ca pe un calicium de amărăciună, convinsă fiindcă vreau afla într-o zi bucurii diferite și liniștite.

Numai că astăzi sunt în criză, în tentația de a blestema viața, pentrucă mă torturează. Astăzi sunt zăpăcită și am nevoie să mă spovedesc.

Sunt azi doi ani de când la Arcachon într-o spădrofie unde se făcea spirit, un domn ocupat să-mi facă portretul în câteva linii, vorbind de statura, atitudinea și tinerețea mea, mă asemăna unui brad înalt, drept și verde, care nu lasă să crească la tulpina lui nici o iarbă parazită. S'a aplaudat în glumă compa-

rația aceasta

Dar de ce-mi revine azi în minte ? De ce sunt împinsă să adaug la gluma aceasta post-scriptum-ul acesta pe care seva care-mi umflă vinele, se scurge astăzi printr'o rană, printr'o rană ce mi-ai făcut-o atunci când privirea ta de mamă a pătruns falsă mea maternitate ?

Ești cu adevărat mama lui ; trebuie să ai o taină de vindecare care este darul tuturor mumelor ; îngrijește-l, fa-l, zmulge-l pentru totdeauna influenței mele ; vreau ști să mă vindec atunci când nu-mi va mai fi teamă de scrupulele și remușcările lui.

Poate când mă cred delicată, nu sunt în realitate decât o nenorocită creatură pe care rațiunea o sfătuește la un divorț, pe când simțurile ei îl refuză. Cunoști viața mea de femeie măritată care a fost o resemnare constantă pe care n'am vrut s'o trădez luând un amant oarecare ; dar când mi-a apărut în cale Filip după zece ani de văduvie, nu m'am mai uitat în oglindă ; mi-am văzut tinerețea într'a lui, mi-am făurit romanul pe care-l visasem.

Azi, nu mă mai iubește ; o iubește pe Louise. Vreau să cunosc bine toată căința mea, toată desprerea mea, toată suferința mea.

D-na de Gremilly n'astepta nici un răspuns

VIZITATI
Cinema „VLAICU”

RULEAZA:

Filmele cele mai frumoase și instructive

și cu toate acestea a primit unul a cărei soluție o încântă și pe care-l vom afla îndată.

Fără să comunice acest răspuns nepoate sale, o lăasă să întrevadă că așteptarea n'are să fie prea lungă și Louise o sărută reînnoindu-i făgăduiala unei ascultări orbești.

În timpul acesta Filip venea regulat și printr-o înțelegere tacită, pe nesimțite, el observă că e primit ca pretendent. Venea în fiecare zi la aceeași oră, găsea mai în totdeauna pe d-ra de Courlieu singură și rușinos ca un copil în strecură fraze țesute din dragoste.

Philip ținuse la curent pe amicul său Moncamp cu ultimele întâmplări, dar prietenul acesta prudent, se multumi să suradă, ferindu-se să-și dea vre-o părere.

Pregătirile de plecare urmau totuși înainte și Louise le împărtășea lui Filip care se întrista ori de câte ori i se reaminteau.

Într-o zi pe când d. Brazler îl găsi în starea aceasta și-l întrebă cauza, Filip drept ori-că răspuns îl întrebă la rândul-i :

— Crezi d-tă că d-na de Gremilly ar consimți să-mi dea pe nepoată-sa ?

— Nu mă îndoiesc că da.

— Cu toate acestea, eu mă tem să nu-mă refuze cererea.

(Sfârșitul în Nr. viitor)